

kan synes smaat, men jeg omtaler det, fordi man nutilbaags er tilbøielig til at anlægge en noget større Maalestok rundt omkring, end det egentlig er nødvendigt for at fyldestgjøre de Formaal, der er Tale om. Jeg kunde endnu ønske at spørge den høitærede Kultusminister, om der findes nogen Statistikk over, i hvilket Maal der bruges Almueskolelærerinder her i Landet, idet det selvfølgelig vilde spille nogen Rolle ved Bedømmelsen af, hvor vidt Anstalten er stor nok eller mulig for stor.

Broberg: Jeg hører ogsaa til dem, som anse denne Sag for at være af saa stor Vigtighed, at det kun har glædet mig, at Regjeringen har taget den under sine Vinger, og om end ikke Lovforslaget aldeles synes mig svarende til Hensigten, saa er ikke desto mindre det paastjønnelesværdigt, at det er kommet frem, for at det kan blive drøftet. For mig dreier Spørgsmaalet sig naturligvis hovedsagelig derom, hvorvidt den Sag bedst maatte tænkes fremmet enten ved Regjeringsveien eller ad privat Vej. Det er vistnok et meget vanskeligt Spørgsmaal at afgjøre, og det kunde meget godt være, at man kom til det Resultat, at man samtidig kunde slaa ind paa begge Veie. Jeg tror det saa meget mere af den Grund, at det altid er gavnligere, at der er en vis Konkurrence til Stede, end hvis Staten alene skulde tage sig deraf, selv om der kom flere lignende Instituter i Landet. En Minister kan være nok saa dygtig, som han være vil, det er dog umuligt, at han skulde kunne tage sig specielt personlig af saadanne Indretninger. Naar der ikke er en vis Konkurrence, saa falder man let i Søvn paa et eller andet Punkt. En Konkurrence liver op og bringer noget Lyst frem, og derfor tror jeg, at begge Dele meget godt kunne følges ad. Vil man vende sit Blik til de private Virksomheder, som der har været, saa tror jeg, at man maa udtale sig med en vis Paastjønnelesværdighed; dygtige Kræfter have givet sig af dermed, og vistnok ogsaa med Held. Disse Kræfter har jeg Anledning til at tro ogsaa meget godt indse, at der hæber Mangler ved den nuværende Ordning, som de selv meget kunne ønske afhjulpne. Noget af disse Mangler hentyder ogsaa Lovforslaget paa, idet det gaar ud paa en Inddeling i 3 Hold i den paatænkte ny Institution, saaledes at der ingen unge Kvinder maa komme ind under 17 Aar, og at, naar de to første Stadier af Eleven ere gjenne-gaaede i de to Aar, saa skal en Examen afholdes og vedkommende Elev skulde da prøve sig frem i Verden for at indvinde praktisk Erfaring og senest inden 3 Aar tage den sidste Del af

Examen. Den Ide forekommer mig at være meget heldig. Thi det, som der har været meget klaget over, er, at disse unge Kvinder, som hengive sig til denne Lærdom, blive overanstrengte i de to Aar, i hvilke de almindeligvis tage Examen — ja der er dem, som stræbe efter at tage den i en kortere Tid — de blive, om jeg saa maa sige, forproppede og fordøie ikke den Lærdom, de have faaet, og det kan naturligvis kun være meget uheldigt. Men i selve Lovforslaget og i Motiverne finder jeg ikke Noget, der egentlig tyder paa, hvor vidt Undervisningen skulde gaa i disse to første Aar, fra det 17de til det 19de Aar. Jeg gaar ud fra, at Meningen næppe kan være den, at den Lærdom, der skulde indvindes i den Tid, skulde være den samme som den, der nu fordres ved Almueskolelærerindeexamen, idet jo Bestemmelsen nu lyder paa, at ingen Kvinde maa underkaste sig denne Examen førend det fyldte 22de Aar. Hvis vi nu gaa ud fra, at hun allerede i 19 Aars Alderen skulde have indbundet den Lærdom, som ellers først opnaas ved 22 Aars Alderen, synes jeg, det vilde være en Tilbagegang, og dette kan vel heller ikke være Meningen. Men jeg tror, at det er meget ønskeligt, ja næsten nødvendigt, at det bliver præciseret nøiagtig, hvor vidt Kvinden skulde gaa i disse to Aar. En Mangel, der for Resten ogsaa har været ved de private Anstalter, der bestjæftige sig med denne Virksomhed, er vistnok den, at der har manglet et virkeligt Tilhyn; dette Tilhyn tror jeg ogsaa maa staffles tilveie lige saa vel som ved Statens Skoler. Naar jeg har ytret mig om, at man burde gaa begge Veie, har min Tanke naturligvis ogsaa været den, at der maatte gives større Understøttelse, enten direkte til Eleverne eller muligvis under visse Betingelser til Anstalter, der oprettes eller ere i Virksomhed, og som for Resten afgave en saadan Betryggelse, at man kunde befatte sig med dem. Der er ogsaa i Motiverne hentydet til, at der skulde være en Øvelsesskole for disse unge Elever. Det er vistnok en overordentlig heldig Tanke; thi det kommer jo ikke blot an paa, at disse unge Kvinder, der hellige sig dette Sag, ogsaa lære en hel Del og faae en god Examen, men tillige fuldt saa meget an paa, at de ogsaa ere i Stand til at undervise; og at de ved en saadan Øvelsesskole vilde faae en vis Øvelse i at undervise, er vistnok uden for al Tvivl; men naturligvis maatte det drives med Forsand og Forsigtighed. Det er mig bekendt, at noget lignende allerede ster i Kjøbenhavn, og det paa den Maade, at unge Elever, der ere flinke og vel underviste og komne til et vist Standpunkt, af Lærerinden selv faae over-